

вання страхувальників для надання застрахованим особам матеріального забезпечення за рахунок коштів Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності» від 22.12.2010 р. № 26, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 25.01.2011 за № 111/18849, яку на сьогодні визнано недійсною [4].

Отже, проаналізувавши новий порядок отримання допомоги з ФСС, який постав перед нами завдяки Постанові Фонду від 19.07.2018 року № 12, можна зробити висновок, що на його основі починає формуватися більш ефективна система управління і контролю за наданням матеріального забезпечення й окремих виплат за рахунок коштів Фонду соціального страхування України, яка не тільки розширила повноваження і надала можливість раціонально розвивати та вдосконалювати економіку країни загалом, але й збільшила відповідальність як представників підприємства у сфері соціального страхування, так і виконавчих дирекцій Фонду та його відділень, насамперед, перед нашою державою, і звісно, перед совістю кожного із нас.

Список використаних джерел: 1. З 1 жовтня 2018 року почне діяти новий порядок фінансування лікарняних за рахунок коштів Фонду. URL: <https://buhgalter.com.ua>. 2. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 23.09.1999 року № 1105-XIV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>. 3. Про затвердження Положення про комісію (уповноваженого) із страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності: Постанова ФСС від 19.07.2018 року № 13. URL: <http://www.fssu.gov.ua>. 4. Про затвердження Порядку фінансування страхувальників для надання матеріального забезпечення застрахованим особам у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та окремих виплат потерпілим на виробництві за рахунок коштів Фонду соціального страхування України: Постанова ФСС від 19.07.2018 року № 12. URL: <http://www.fssu.gov.ua>. 5. Як отримати допомогу з ФСС: нові правила з 1 жовтня. URL: <https://i.factor.ua>.

УДК 657.421.3:331.101.262

І. О. Семенюк, студент

Науковий керівник: **В. С. Шелест**, канд. екон. наук, доцент кафедри обліку і оподаткування Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана, м. Київ, Україна

ОБЛІК НА РАХУНКАХ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ

Ключові слова: людський капітал, бухгалтерський облік, рахунки бухгалтерського обліку.

На сьогодні відсутнє єдине уявлення про те, на яких рахунках бухгалтерського обліку повинен відображатись людський капітал. Що є дуже важливим питанням, оскільки від цього залежить місце відображення людського капіталу у фінансовій звітності, що безпосередньо може впливати на користувачів фінансової звітності, зокрема на управлінців. Крім фінансової звітності, питання відображення людського капіталу на рахунках бухгалтерського обліку зачіпає і питання відображення його в первинних і зведених документах бухгалтерського обліку й визначає саму систему документообороту. А також зачіпає питання контролю та аудиту цього виду капіталу. Тобто з урахуванням усього вищевикладеного можна зробити висновок про актуальність цього питання.

Основна проблема полягає в тому, чи відображати людський капітал на рахунках балансового чи позабалансового обліку, а також яку кількість рахунків синтетичного обліку слід виділити, чи є можливість відображати його більшу частину на аналітичних рахунках бухгалтерського обліку. Треба зазначити, що питання обліку людського капіталу досліджували такі науковці: А. В. Гриліцька [2], яка запропонувала ввести облік на позабалансовому рахунку 010 «Людський капітал». Таке ж відображення в обліку пропонує і О. В. Перчук [4], проте він пропонує ввести ще такі субрахунки: 011 «Людський капітал адміністративного персоналу», 012 «Людський капітал виробничого персоналу» та 013 «Людський капітал інших працівників». І. М. Бурденко та Н. В. Гололобова [1] пропонують відображати людський капітал на балансових рахунках, а саме «Нематеріальні активи». Тоді як Т. В. Давидюк [3] пропонує вести облік з використанням таких рахунків бухгалтерського обліку: 377 «Розрахунки з іншими дебіторами», 39 «Витрати майбутніх періодів», 65 «Розрахунки за страхування», 66 «Розрахунки за виплатами працівникам» та 94 «Інші витрати операційної діяльності». Пи-

тання вартості, за якою людський капітал буде відображатись на рахунках бухгалтерського обліку, висвітлює М. В. Реслер [7].

Однак, розглядаючи значні дослідження науковців із цього питання, залишається невідзначеним питання уніфікованого обліку людського капіталу.

Н. М. Притуляк визначає людський капітал як «особливу цінність компанії, оскільки включає знання, освіту, практичні навички, творчі та розумові здібності людини, її моральні цінності, мотивацію, культурний рівень, які визначають здатність працівника генерувати ефективні рішення та займатись виробництвом продукції» [6].

З огляду на це визначення можна зробити висновок, що цей вид капіталу не можна визнавати повноцінним активом, оскільки підприємство не має права володіння капіталом, а може лише використовувати з дозволу і бажання власника. Тому такий капітал не може бути відображений у складі капіталу підприємства. А відображення його на активних рахунках «Нематеріальні активи», як це зазначають І. М. Бурденко та Н. В. Гололобова [1], повинно відображатись із зазначенням, що це є фінансова оренда.

Визначати відносини між підприємством та найманим працівником щодо передачі права на користування людського капіталу від власника (найманого працівника) у вигляді оренди, оскільки згідно із Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 14 «Оренда» [5] оренда – це угода, за якою орендар набуває права користування необоротним активом за плату протягом погодженого з орендодавцем строку.

Відображення на субрахунку рахунку 128.1 «Фінансова оренда людського капіталу» та 128.2 «Витрати на поліпшення орендованого людського капіталу» людський капітал можливе при укладанні угоди про прийняття на роботу на термін, що більше одного року.

Якщо термін оренди буде менше одного року, то можна відображати людський капітал на позабалансових рахунках бухгалтерського обліку, зокрема як це пропонують А. В. Гриліцька [2] та О. В. Перчук [4], а саме на субрахунках рахунках синтетичного рахунку 01 «Орендовані необоротні активи», а саме на рахунку 011 «Орендований людський капітал».

Отже, для обліку людського капіталу було запропоновано використовувати рахунки 128.1 «Фінансова оренда людського капіталу» та 128.2 «Витрати на поліпшення орендованого людського капіталу» для фінансової оренди та рахунок 011 «Орендований людський капітал» для оперативної оренди людського капіталу.

При виконанні подальших досліджень слід звернути увагу на: оцінку людського капіталу; оцінку амортизації людського капіталу; переоцінку людського капіталу; його документальне оформлення та відображення у фінансовій звітності; практичне обґрунтування гіпотези.

Список використаних джерел: 1. Бурденко І. М., Гололобова Н. В. Людський капітал як об'єкт бухгалтерського обліку. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління. Придніпровська державна академія будівництва та архітектури. Бухгалтерський облік, аналіз та аудит*. 2018. Вип. 4 (15). С. 399–404. 2. Гриліцька А. В. Особливості обліку людського капіталу. *Вісник ОНУ імені І. І. Мечникова*. 2015. Т. 20. Вип. 3. С. 264–269. 3. Давидюк Т. В. Бухгалтерський облік в системі управління людським капіталом: теорія та методологія: автореф. дис. ... д-ра. екон. наук: 08.00.09 «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит (за видами економічної діяльності)» / Житомирський державний технологічний університет. Житомир, 2011. 38 с. 4. Перчук О. В. Сучасна система обліку людського капіталу. *Економічний вісник університету: збірник наукових праць вчених і аспірантів*. Економіка та управління. Переяслав-Хмельницький, 2012. Вип. 18/1. С. 81–86. 5. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 14 «Оренда». URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0487-00>. 6. Притуляк Н. М. Класифікація інтелектуального капіталу – методологічний аспект внутрішньофірмового управління. *Економіка України. Управління економікою: теорія і практика*. Київ, 2015. № 10 (647). С. 23–31. 7. Реслер М. В. Людський капітал як об'єкт обліку. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Економіка та менеджмент*. Одеса, 2015. Вип. 12. С. 231–234.

УДК 330.3:657

А. С. Шелест, студентка

Науковий керівник: **Л. Б. Іванова**, канд. екон. наук, доцент кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту